

TÜRK OCAKLARI İSTANBUL ŞUBESİ

MİLLÎ MEFKÛRE MEKTEBİ

2026–2027 YENİ PROGRAM MODELİ

Kökünü Bil • Çağını Anla • Geleceği Kur

İTO Başkanlığına Sunulmak Üzere Program Teklifi

1. Teklifin özü

Millî Mefkûre Mektebi, üniversite öğrencisine yalnızca tarih ve kültür bilgisi aktaran bir seminer dizisi değil; kökünü bilen, çağını anlayan, kendini tanıyan, iktisat ve teknolojiyi okuyabilen, Türkiye için üreten ve bilgisini insanlığa faydaya dönüştürebilen gençler yetiştiren bir “okul” olarak yeniden kurgulanmalıdır.

**Önerilen ana ilke: Geçmiş sığınılacak bir yer değil, istifade edilecek bir hafızadır.
Gelecek ise teslim olunacak bir kader değil, kurulacak bir imkândır.**

Mevcut programın tarih, dil, din, toplum ve medeniyet omurgası değerlidir. Yeni model bu kökü korur; fakat psikoloji-psikiyatri, iktisat okuryazarlığı, yapay zekâ, hakikat/dezenformasyon, dünya siyaseti ve gerçek hayat projelerini programın merkezine alır.

2. Bir gencin yeni çağa hazır olması için 8 okuryazarlık

- Tarih okuryazarlığı: Kökünü bilmek; tarih, hafıza ve miti birbirinden ayırabilmek.
- Din ve ahlâk okuryazarlığı: Kendi geleneğini bilmek; inanç, bilgi, ahlâk ve modern dünyanın sorularını tartışabilmek.
- Psikoloji okuryazarlığı: Kendi zihnini, önyargılarını, duygularını, grup davranışını ve ruhsal dayanıklılığı tanımak.
- İktisat okuryazarlığı: Para, enflasyon, faiz, bütçe, üretim, verimlilik, kalkınma ve bölüşüm mekanizmalarını anlamak.
- Yapay zekâ ve veri okuryazarlığı: YZ’yi kullanmak; fakat cevabına teslim olmamak, doğrulamak ve etik sınırları bilmek.
- Hakikat okuryazarlığı: Kaynak sormak, kanıt aramak, dezenformasyon ve deepfake karşısında dirençli olmak.
- Dünya okuryazarlığı: Türkiye’yi küresel güç dengeleri, demografi, teknoloji, enerji ve ekonomi içinde okuyabilmek.
- Üretme kabiliyeti: Bilgiyi projeye, girişime, kuruma veya gerçek bir toplumsal faydaya çevirmek.

3. Önerilen 16 haftalık program

Program iki yarıdan oluşur: Güz dönemi “Kök, İnsan ve Düşünce”; Bahar dönemi “Üretim, Teknoloji ve Gelecek”. Hoca isimleri davet için aday havuzudur; kesin program, müsaitlik ve İTO yönetiminin tercihleriyle netleşir.

Hafta	Ders	Odak	Hoca / kurum adayı
1	Türk Tarihine Nasıl Bakmalı?	Tarih-hafıza, kaynak, anakronizm, geniş Türk coğrafyası	İÜ Tarih: Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel / Prof. Dr. Arzu Terzi
2	Devlet, Toplum ve Kurum	Töre, devlet, Selçuklu-Osmanlı kurumları, vakıf-esnaf-mahalle	İÜ: Prof. Dr. Arzu Terzi
3	Osmanlı’dan Cumhuriyet’e: Modernleşme ve Mefkûre	Modernleşme, Millî Mücadele, Cumhuriyet, Türk Ocakları ve mefkûre	İÜ: Prof. Dr. Ramazan Erhan Güllü + İTO Başkanı kısa oturum
4	Bilim ve Medeniyet	Bilgi transferi, Türk-İslâm bilim tarihi, Fuat Sezgin, bilim üretme şartları	FSMVÜ: Prof. Dr. Mustafa Kaçar
5	Din, Ahlâk ve Modern İnsan	Din-kültür, sekülerleşme, modernite, ahlâk, anlam	İÜ İlahiyat: Prof. Dr. Mustafa Tekin

6	Akıl, İnanç, Bilim ve Hakikat	Mantık, bilgi-inanç ayrımı, etik, bilim ve din ilişkisi	İÜ İlahiyat - Felsefe ve Din Bilimleri alanından öğretim üyesi
7	İnsan Zihni, Karar ve Grup	Bilişsel yanlılıklar, işbirliği, grup yanlılığı, ahlâk ve karar	KHAS: Prof. Dr. Onurcan Yılmaz
8	Ruh Sağlığı, Anlam ve Dayanıklılık	Kaygı, yalnızlık, dikkat, dijital yaşam, ruhsal dayanıklılık; yardım arama	İÜ İstanbul Tıp: Doç. Dr. İrmak Polat / klinik psikoloji eş oturumu
9	İktisadî Bilmeden Dünyayı Anlayamazsın	Para, enflasyon, faiz, kur, bütçe, işsizlik, gelir dağılımı	KHAS: Prof. Dr. Alp Erinç Yeldan / ekonomi ekibi
10	Türkiye Nasıl Zenginleşir?	İktisat tarihi, sanayileşme, üretim, teknoloji, verimlilik ve kalkınma	İÜ İktisat / KHAS ekonomi: Prof. Dr. Coşkun Çakır + alternatif
11	Yapay Zekâ Nedir, Ne Değildir?	LLM, veri, otomasyon, YZ kullanımı, sınırlar ve doğrulama	KHAS: Doç. Dr. Oğuzhan Ceylan
12	YZ Çağında İnsan, Etik ve Meslekler	İnsan-makine ilişkisi, eğitim, iş, mahremiyet, etik ve sorumluluk	KHAS: Prof. Dr. Ayşe Başar + disiplinler arası panel
13	Hakikat, Algoritma ve Medya	Dezenformasyon, deepfake, dikkat ekonomisi, kaynak doğrulama	KHAS psikoloji + iletişim + YZ ortak oturumu
14	Dünya Nereye Gidiyor? Türkiye Nerede Duracak?	ABD-Çin, Avrupa, Avrasya, savaş, enerji, Türk dünyası, stratejik özerklik	KHAS: Prof. Dr. Serhat Güvenç / Prof. Dr. Mitat Çelikkpala
15	Türkiye 2040 Proje Sprinti	Ekiplerin gerçek problem için prototip geliştirmesi	Dönem hocalarından mentor kurulu
16	Mefkûre ve Eylem - Demo Günü	Projeler, sonuçlar, faydalanıcı geri bildirimi, gelecek halkasına seçim	İTO Başkanı + 5 kişilik disiplinler arası jüri

4. Öğrenci dinleyici değil, aktör olmalı

Programın sıkıcılığını önlemenin yolu yalnız “etkinlik eklemek” değildir. Ders ile gerçek hayat arasında zorunlu bir dolaşım kurulmalıdır. Her öğrenci öğrendiğini bir insan, kurum veya toplumsal sorun üzerinde denemeli; başkasına fayda üretmeden mezun olmamalıdır.

Her ders şu dört soruyla bitmeli: Ne öğrendim? Nerede görüyorum? Kime fayda sağlayabilir? Bu hafta ne yapacağım?

4.1. Ders formatı - 150 dakika

- 55 dk - Çerçeve: Hoca temel kavramı ve tarihsel/teorik zemini kurar.
- 25 dk - Tartışma: Vaka, karşı görüş, soru-cevap; öğrenci konuşur.
- 50 dk - Atölye: Senaryo, veri, rol oyunu, çözüm tasarımı veya prototip.
- 20 dk - Mefkûre görevi: O haftanın bilgisinin gerçek hayata nasıl taşınacağı planlanır.

4.2. Altı somut “Mefkûre Görevi”

Yaşayan Hafıza - Öğrenci 65+ yaş bir kişiyle İstanbul’un veya ailenin dönüşümünü konuşur; ses/video kaydını düzenler, kişiye/aileye teslim eder ve izin varsa İTO dijital hafızasına kazandırır. Amaç: tarih bilgisini insana ve hafızaya hizmete çevirmek.

Dijital Dayanışma - Bir yaşlıya, lise öğrencisine, küçük esnafa veya sivil toplum çalışanına güvenli yapay zekâ ve dijital araç kullanımı öğretilir. Başta ve sonda kısa beceri kontrolü yapılır. Amaç: YZ bilgisini eşitsizliği azaltan bir hizmete dönüştürmek.

72 Saatlik Mahalle Çözümü - Takım gerçek bir küçük sorun seçer: yönlendirme, erişilebilirlik, afet hazırlığı, bilgi eksikliği, atık, enerji, yalnızlık vb. 72 saat içinde düşük maliyetli bir prototip uygulama ve kullanıcıdan geri bildirim alır.

Hakikat Nöbeti - Takım dolaşımdaki bir iddiayı kaynaklarla doğrular; “nasıl doğruladık?” kartı/video üretir ve en az 10 kişiye doğrulama tekniğini öğretir. Amaç: dezenformasyona karşı toplumsal bağışıklık.

Ruh ve Denge - Psikiyatri/psikoloji uzmanının sınırlarıyla; klinik müdahale yapmadan dijital dikkat, uyku, yalnızlık ve yardım arama farkındalığı üzerine 7 günlük akran çalışması tasarlanır. Riskli durumlar profesyonel yardım kanallarına yönlendirilir.

Türkiye 2040 - Gerçek Fayda Projesi - 4-6 kişilik ekip, dönem sonunda en az 10 gerçek kişinin hayatına dokunan, ölçülebilir çıktısı ve devam planı olan proje sunar. Konu serbest; fakat Türkiye’nin veya insanlığın gerçek bir sorununa bağlanmak zorundadır.

4.3. Sınıf canlı tutacak formatlar

- 2040 Kabinesi: Öğrenciler ekonomi, eğitim, teknoloji, aile ve dış politika kurullarına ayrılır; ani bir gelecek senaryosuna ortak politika üretir.
- Yaşayan Kütüphane: Bir akademisyen, bir esnaf, bir girişimci, bir öğretmen, bir hekim, bir sanatçı aynı akşam küçük masalarda öğrencilerle dönüşümlü konuşur.
- Ters Ders: Hoca 20 dakikalık çerçeve verir; kalan sürede öğrencilerin hazırladığı vakayı çözmek zorunda kalır.

- Tarihî Yarımada Laboratuvarı: Vakıf, çarşı, külliye, üniversite, müze ve mahalle üzerinden yerinde tarih-iktisat-toplum okuması.
- Hakikat Laboratuvarı: Aynı olayın farklı kaynaklarını karşılaştırma, görsel/doğrulama testi, kaynak zinciri çıkarma.
- Demo Günü: Dönem sonunda konuşma değil; prototip, kullanıcı, sonuç ve devam planı gösterilir.

5. Mefkûre Pasaportu ve değerlendirme

Öğrenciye klasik sınav yerine fizikî/dijital “Mefkûre Pasaportu” verilebilir. Her gerçek görev ve üretim bir mühür/rozet ile işlenir: Dinledim - Tartıştım - Sahaya Çıktım - Birine Fayda Sağladım - Ürettim - Anlattım.

Ölçüt	Ağırlık
Devam ve aktif katılım	%20
Mefkûre görevlerinin tamamlanması	%25
Takım projesine gerçek katkı	%25
Faydalanıcı / akran geri bildirimi	%15
Demo günü - anlatma ve savunma	%15

Başarı Belgesi yalnız devamla verilmemeli; görev ve proje eşiği aranmalıdır. “Millî Mefkûre Mektebi Mezuniyet Belgesi” ise final projesini başarıyla tamamlayanlara verilmelidir.

6. Tarihî Yarımada çevresinde hoca havuzu

İTO’nun konumu önemli bir avantajdır. Hoca seçiminde öncelik yakınlıktan önce akademik nitelik olmalı; fakat Beyazıt-Laleli-Fatih-Cibali-Gülhane hattı çok güçlü bir havuz sunmaktadır.

- İstanbul Üniversitesi - Beyazıt/Laleli/Fatih: tarih, iktisat, ilahiyat ve İstanbul Tıp üzerinden programın kök, iktisat, din ve psikiyatri ayakları.
- FSMVÜ - Gülhane/Ayasofya: bilim tarihi ve medeniyet-bilim ilişkisi.
- Kadir Has Üniversitesi - Cibali: psikoloji, ekonomi, yapay zekâ, iletişim ve uluslararası ilişkiler.
- İTO çevresi ve diğer üniversiteler: sanat, edebiyat, şehir, girişimcilik ve uygulayıcı oturumları.

Hoca seçim kriteri: alanında ciddi + gençle konuşabilen + karşı görüşü dürüstçe aktarabilen + konuyu bugünün problemiyle bağlayabilen. Bir ders 60 dakikadan uzun tek yönlü konferansa dönüşmemelidir.

7. Uygulama önerisi

Kontenjan	40-60 üniversite öğrencisi; mümkün olduğunca farklı bölüm ve üniversitelerden.
Seçim	Kısa başvuru + 10 dakikalık görüşme. Not ortalamasından çok merak, sorumluluk, üretme isteği ve devam taahhüdü.
Takımlar	4-6 kişilik 8-10 takım; her takımda farklı disiplinlerden öğrenci.
Mentorluk	Her takıma bir akademik/mesleki mentor; ayda en az bir kısa görüşme.
Mikro bütçe	Final projeleri için takım başına küçük uygulama bütçesi; sponsor/bağışla 5-20 bin TL bandı değerlendirilebilir.
Mekân	16 odalı merkez “derslik” değil; proje hücresi, mentor odası, kayıt/medya, sessiz çalışma ve ortak üretim

	alanları olarak zonlanabilir.
Süreklilik	En güçlü 10-15 mezun bir sonraki dönemde ekip lideri/asistan olur; 2-3 kişi hoca-mentor yanında uzun vadeli yetişir.

8. İlk dönem için dört zorunlu çıktı

- Bir dijital “Yaşayan Hafıza” arşivi örneği.
- En az 30 kişiye dokunan Dijital Dayanışma/YZ okuryazarlığı faaliyeti.
- 8-10 takımın gerçek hayatta uygulanmış mikro projesi.
- Türkiye 2040 Demo Günü ve en iyi 2-3 projenin İTO tarafından devam ettirilmesi.

9. Başkanlıktan talep edilen kararlar

- Programın “konferans dizisi” değil, uygulama ve insan yetiştirme modeli olarak yeniden tasarlanması ilkesinin kabulü.
- 16 haftalık pilotun 40-60 öğrenciyle uygulanması ve en az dört Mefkûre Görevinin zorunlu tutulması.
- Hoca davetlerinin İstanbul Üniversitesi - FSMVÜ - Kadir Has ekseninden başlatılması; kesin isimlerin program kurulu tarafından netleştirilmesi.
- Final projeleri için küçük bir mikro-bütçe/sponsor havuzu oluşturulması.
- İlk dönem sonuçlarının “kaç kişi geldi?” ile değil; kaç insanın hayatına dokunulduğu, kaç proje uygulandığı ve kaç öğrencinin bir sonraki halkaya geçtiğiyle ölçülmesi.

Başarı ölçüsü: Öğrenci dönem sonunda “çok şey dinledim” değil, “bir şeyi anladım, bir şeyi ürettim ve bir insanın hayatına dokundum” diyebilmelidir.

Not: Hoca isimleri öneri niteliğindedir. Kurum/unvan bilgileri 11 Eylül 2026 itibarıyla ilgili üniversitelerin resmî sayfalarından kontrol edilmiştir; davet ve müsaitlik ayrıca teyit edilmelidir.